

༦༡། །དེང་རབས་གསེང་གི་རིག་གཞུང་དང་བྱང་འབྲེལ་ གྱིས་རིན་ཆེན་རིལ་བྱས་རིམས་ནད་འགོག་སྤྱད་གི་ ལུས་པ་ཐོན་ཚུལ་སྐོར་སྒྲུབ་བ།

ཆེས་ཉིད་དཔལ་འབར།

བོད་སྐད་སྐོར་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སྐད་ཆེས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་བོད་སྐད་སྐོར་ཁྱེད་ཀྱི་ 856000

ནད་རྟོན་གནད་བཟུམ། བོད་སྐད་རིན་ཆེན་རིགས་གྱིས་རིམས་ནད་འགོག་སྤྱད་གི་ལུས་པ་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་བོད་ལྷགས་གསེང་གི་འཛིན་པ་ཀུན་གྱིས་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེར་མི་ལམ་སྤོ་ཆེས་ཆེན་ཉི་ཤུ་དྲུག་བཞིན་ཡོད་པ་སྤྱི་མཐུན་གྱི་འདི་ལྟར་དེང་རབས་གསེང་གི་གཞུང་དང་བྱང་འབྲེལ་གྱིས་རིན་ཆེན་རིལ་བྱས་རིམས་ནད་འགོག་སྤྱད་གི་ལུས་པ་ཐོན་ཚུལ་སྐོར་ལ་གསལ་འབྲེལ་བྱུང་བ་དེ་ལྟར་བྱས་ཡོད། །

གནད་ཆེན་ནད་འགོག་ལུས་པ། རིན་ཆེན་རིལ་བྱ། རིམས་ནད་འགོག་སྤྱད།

[བྱང་གཤིབ་ཤེ་དེ་བ་བཞེ་རྟགས།] R186[ཡིག་ཚང་མཚན་བྱང་།] A [རྒྱ་གྲི་གི་རིམ་ལུང་གྲིག] 1674 - 0572(2020)01 - 0018 - 07

དེ་ཡང་རྟོག་གསར་སྒོ་ཆོད་ཀྱི་ནད་ཡམས་དེས་མིའི་རིགས་ཀྱི་བདེ་ཐང་ལ་འཕྲིགས་སྤུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཙོན་བ་དང་བསྐྱེད་ནས་རིགས་མི་འདྲ་བའི་གསེང་གི་སྐྱོན་ཐབས་བརྒྱ་ལྷག་སྤྱོད་གིས་ནད་རིགས་དེའི་རྩོད་འགོག་དང་གསོ་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་འཛེལ་ཞིབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར་བོད་ལྷགས་གསེང་གི་ལུས་པ་ཀྱང་གཉེན་པོ་ཐུག་སྤྱོད་སྤྱོད་དཔྱད་གཞུང་སྤྲུགས་སྤྲོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྟོག་གསར་སྒོ་ཆོད་འགོག་སྤྱད་ཐང་ལ་གཞུང་དང་ལག་ལེན་བྱང་འབྲེལ་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཀྱིས་ཡིན། ལྷག་དོན་ཞི་བུ་དྲུག་ལས་སྤོངས་ཀྱི་ནད་གི་མ་ཁས་དབང་ཆེས་གཅིག་གྱུར་ཐོག་འབྲུལ་ཐང་དང་མི་ཁྱེན་རིལ་བྱ། རིལ་ཆེན་གྱང་སྤྱོད་རིལ་ནག་ཆེན་པོ་སྤྲུག་འོས་སྤྱོད་བྱེད་

བཞིན་ཡོད་ལ་ལུས་སྐྱོན་འཕྲོད་བཞེན་སྤྱོད་འཛིན་དོན་དམ་ཆོན་པས་བརྟན་པའི་རྟོག་གསར་སྒོ་ཆོད་འགོག་བཅོས་ལུས་གཞིའི་ནད་དུའང་གྲང་སྤྱོད་པ་ནི་གཅིག་གྱང་མེད། དེ་ལྟར་ན་རིན་ཆེན་རིལ་བྱས་རིམས་ནད་དེ་རིགས་ལ་གཏན་འཁེལ་སྤྱོད་ནམ་ཞེས་པའི་དྲི་རྟགས་རྩོད་ཐོག་བརྟན་ན་བོད་ལྷགས་སྤྱོད་པ་ཆེས་མཁྱིན་པ་གཞེང་སྤྱོད་བཞེན་ཉེ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཞེས་ལན་བཏབ་སྤྱོད་གསེང་གི་གཞུང་གྱིས་ཁས་མི་ལེན་པ་སྤྱོད། ལྷ་མཚན་ནི་མིག་སྤྱོད་ནད་དེ་རིགས་ལ་རིན་ཆེན་རིལ་བྱ་དངོས་སྤྱོད་ལྱུང་ནས་ནད་ཐོག་སྤྱོད་འབྲུལ་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པའི་གྲངས་གཞི་ཁྱེད་སྤྱོད་བཅོན་ཞིག་ད་སྤྱོད་མེད་ལ་བདེན་འཛེལ་གསེང་གི་[循证医学]གི་དབང་པོ་དེ་

བསམ་མེད་པས་ང་ཚོས་རང་སློན་ནང་དུ་བལྟས་ཏེ་འདྲང་ཞིག་མི་
བརྒྱབ་ཐབས་མེད་ཡིན།

དེས་ན་འདིར་དེང་རབས་གསོ་སྨན་གི་ནང་ཁམས་སྡེ་
ཁམས་རིག་པ་[病理生理学] དང་། རྩོན་འགོག་གསོ་སྨན་
[预防医学] སྒྲིག་གི་རིག་གཞུང་དང་བྱང་འབྲེལ་གྱིས་
རིམ་ཅན་དེ་རིགས་ལ་རྒྱ་ཆེན་རིལ་བུས་(འདིར་གཙོ་བོ་
གྲང་སྦྱར་དང་མང་སྦྱར། དབང་རིལ་25སྒྲིགས་) རྩོན་
འགོག་དང་གསོ་བཅོས་གཉིས་ཀར་ཕན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
ཁུངས་བཅན་ཞིག་འཛེལ་ཞིབ་བྱེད་པ་ལ། །

དང་པོ། རིམ་ཅན་ནད་ཀྱི་རྒྱ་མཐོར་བཞུག་པ།

དེའང་ཕྱི་ལྷགས་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལྷགས་ལྟར་ན་
རིམ་ཅན་ནད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་གཙོ་བོ་ནད་དུག་ལས་བྱུང་བ་དཔེར་ན་ཨ་
ཛོ་ནད་དང་། གཉན་རིམ་མཁྱིས་པ་ཆར་རྒྱག་མཆིན་ནད་
ལྷེ་བུ། ཆམ་རིམ་ཀ་པ་[甲流] དང་། ལ་པ། [乙流]
དེ་བཞིན་དམིགས་བསལ་མིན་པའི་སློ་ཆོད། [SARS] ཨེ་པོ་
ལ་རིམ་ཅན་ད། [埃博拉] རྟོག་གསར་སློ་ཆོད། [新冠
肺炎] སྒྲིགས་ཡིན་པ་དང་། ནད་འབྲུ་ལས་བྱུང་བའི་རིམ་ཅན་
ནད་ནི་སློ་གཙོ་ཆོད་[肺结核] དང་། རྩ་གཟེར་[菌痢]
རིག་དུག་[淋病] ལྟ་བུའོ། དེ་མིན་གྱི་[立克次体] [真
菌] [血吸虫病?] སྒྲིགས་གཉན་གྱི་སྤྱི་བུ་མ་ཐོན་ཡོད་
པའོ། དེའི་ནད་ཆེས་མང་ཤོས་ནི་ནད་དུག་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
པ་ལྟེ་ནད་དུག་གིས་རིམ་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་༥༠ལྷག་ཙམ་
ཟིན་ཡོད་པར་བཤད། དེ་དག་ནི་རང་ལྷགས་གསོ་སྨན་གཞུང་
ལས། རྩ་ལྷག་གནས་དུག་ཅན་སྤྱི་བུ་བུན། །ཟངས་
ལྟར་དམར་ཞིང་ཕྱ་ལ་བལྟས་མི་མཛོན། །སྐད་ཅིག་ཙམ་ལ་
མགོ་རྒྱུ་བྱུ་རྒྱས། ༡༠ ཞིས་པ་དེ་རིགས་དང་ཕྱི་རྩལ་དུ་
གནས་པའི་སྤྱི་བུ་པར་པ་ཏ་སྒྲིགས་དུག་ཅན་གྱི་སྤྱི་བུ་མ་ནད་
དུག་དག་མིའི་ལུས་སུ་ཞུགས་པ་ལས་དེ་གཉིས་འཐབ་ལྟེ་

འབྲུགས་ནས་རིམ་ཅན་གྱི་རིགས་སློང་བ་ལ་གོ་དགོས་པར་
སེམས། །

གཉིས་པ། རིམ་ཅན་འགོག་བཅོས་ཀྱི་རྒྱ་
རྒྱུ་བཤད་པ།

དེའང་ཕྱི་ལྷགས་གསོ་སྨན་གི་རིག་པས་མིག་ལྟར་ཨེ་ཛོ་ནད་
དང་། མཆིན་ནད་ལྷེ་བུ། དེ་བཞིན་རིམ་ཅན་ཆམ་སྒྲིགས་
ནད་དུག་རང་བཞིན་གྱི་རིམ་ཅན་ནད་རྩོན་འགོག་དང་གསོ་
བཅོས་བྱེད་དུས་རྩ་དོན་གསུམ་གྱི་ཐབས་ལམ་བཞེན་པ་ཡིན་པ་
ལྟེ། གཙོག་ནས་གསོ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་ནད་འགོག་རྒྱུས་པ་[免
疫力] མཐོར་འདེགས་བྱ་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་དུག་མེད་
པ་རྒྱུས་ལ་མི་འགོས་པ་བྱ་ཐབས་དང་། ནད་དུག་འགོས་
ཟིན་པ་རྒྱུས་ལ་ནད་འགོག་རྒྱུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་དུག་
གསོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་ཐབས་ལམ་འདི་ནི་ཆེས་བཟང་ཤོས་
ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད། གཉིས་ནས་རིམ་ཅན་
འགོག་སྐྱོན་ལབ་[疫苗] ལ་བརྟེན་ནས་ནད་དུག་འགོག་པ།
དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་ནས་བཤད་ན་ནད་འགོག་རྒྱུས་པ་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལྟེ། ཕྱི་ལྷགས་གསོ་སྨན་གི་རིག་པས་རིམ་ཅན་འགོག་
སྐྱོན་ལབ་ནི་ནད་ཁྱེན་དུ་ལྷུར་པའི་ནད་དུག་དེ་མི་ཐབས་ལ་
བརྟེན་ནས་ལས་རྩོན་བྱས་པ་གང་ཞིག་ལ་ནད་དུག་དེས་སྒྲིག་
ཆགས་ཀྱི་ནད་འགོག་རྒྱུས་པའི་མ་ལག་ལ་སྦྱུལ་འདེད་གཏོང་
བའི་བྱུང་ཆོས་དེ་རང་སོར་བཞག་པ་ཞིག་ཡིན་སྐད། [疫苗
是致病的病毒经过人工处理但保留了病毒刺激动物
免疫系统的特性] གསུམ་ནས་ནད་དུག་གསོད་པའི་སྐྱོན་
[抗病毒药] ལ་བརྟེན་ནས་ནད་དུག་གསོད་པའམ་ནད་དུག་
སྤུམ་ཐུང་སྡེ་འབེལ་བྱ་རྒྱུར་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་
སྤྱད་པ་དེ་ཡིན།

རང་ལྷགས་གསོ་སྨན་གི་འགོག་སྲུང་ལ་ཐས་སྦྱོང་སྐྱོན་
སྒྲིགས་ཀྱི་སྲུང་ཐབས་བཞུན་པ་ལྟེ། བདུད་ཅི་བུམ་པ་ལས།

དེ་ལ་བསྐྱེད་ཐབས་ནམ་པ་གསུམ། །ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་
 སྐྱེད་ཐབས་བཏུན། །ཕྱི་བསྐྱེད་སྐྱོད་ལམ་ཆོ་གས་བསྐྱེད། །
 ཞེས་དང་རྒྱུད་ལས། སྐྱེད་མཆོག་རིན་ཆེན་གྲུབ་པའི་གསང་
 རྒྱལ་ས་བཅངས། །ནད་སྤོང་ཁྱེན་གཉིས་བྲན་པས་རྟག་རྒྱ་
 སྤངས། །ལུས་ངག་ཡིད་ལས་ཉེས་སྤང་ཡང་དག་བཞེན། །
 ཞེས་པ་སོགས་དང་། གསོ་ཐབས་ཐད། རྒྱུད་ལས། རིམ་ས་
 ལ་མ་སྐྱོན་སྤོངས་ཆད་གཅེས་པར་བྱངས། །ཞེས་དང་བདུད་
 མི་བྱམ་པ་ལས། དང་པོ་གཉན་གྱི་རི་པོ་བཞེས། །བར་དུ་
 ཆོད་པའི་མེ་དབལ་བསད། །ཐ་མར་རྒྱུད་བཅོས་ལུས་པོ་
 གསོ། ②ཞེས་སོ།

གསུམ་པ། རྟོག་གསར་སྒྲི་ཆད་འགོག་བཅོས་
 ལ་ནད་འགོག་རྒྱས་པ་མཐོར་འདེགས་བྱ་རྒྱར་
 གདམས་པ།

དེའང་ཕྱི་ལུགས་གསོ་རིག་ནས་བཞོད་པའི་ཆམ་རིམ་ས་
 ཀ་པ་དང་། ལ་པ། དེ་བཞིན་དམིགས་བསམ་མིན་པའི་སྒྲི་
 ཆོད། ཨེ་པོ་ལ་རིམ་ས་ནད། རྟོག་གསར་སྒྲི་ཆོད་སོགས་ནད་
 དུག་རང་བཞིན་གྱི་ནད་གཞི་དེ་དག་གི་སྤྱོད་འགོག་དང་གསོ་
 བཅོས་ལའང་གོང་གསལ་ཐབས་ལམ་གསུམ་ལ་བརྟེན་དགོས་
 པ་ནི་སྒྲིས་ཅི་དགོས་ལ་རྟོག་གསར་སྒྲི་ཆོད་ལུང་པའི་ནད་དུག་
 གཞན་དེ་དག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་སོ་སོའི་འབྲེལ་ཡོད་
 ཆོན་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཆོན་པས་རིམ་ས་འགོག་སྐྱོན་ཁབ་དང་
 བྱེད་དུག་དེ་རིགས་གསོད་ཐུབ་པའི་སྐྱེན་གསར་ཞིབ་འཇུག་
 གསར་སྤེལ་ཐུབ་ཡོད་ཀྱང་ན་ནིང་སོ་མཇུག་རྒྱ་ཐོན་པའི་རྟོག་
 དཔྱིབས་གསར་པའི་ནད་དུག་ལ་མིག་ཐུར་གདོང་ཐོབ་པའི་
 སྤྱོད་འགོག་དང་ནད་དུག་གསོད་པའི་སྐྱེན་གསར་ཞིག་ད་དུང་
 ཞིབ་འཇུག་ཐུབ་མེད་པ་མ་ཟད། དེང་རབས་གསོ་རིག་པས་
 ཞིབ་འཇུག་ལྟར་ན་ནད་དུག་གི་རིགས་ནི་ངོ་པོ་དང་དཔྱིབས།
 བྱེད་ལས་སོགས་གང་སྤྱིའི་ཐད་འགྱུར་ཤོག་འགྲོ་སྒྲི་བའི་ནད་

ཁྱེན་སྤྱོད་ངོས་ལྟར་བས་[致病原微生物]ཞིག་ཡིན་པས་དེ་
 ཐུའི་ནད་དུག་གསོད་པའི་སྐྱེན་དེ་དག་གིས་གསར་དུ་ཐོན་པའི་
 བྱེད་དུག་ལ་པན་པར་དཀའ་བ་བཤད། དེར་བརྟེན་ད་ལྟའི་
 གནས་སྐབས་སུ་རྟོག་གསར་སྒྲི་ཆོད་འགོག་བཅོས་གྱི་ཐབས་
 ལམ་ལེགས་ཤོས་ནི་གོང་གསལ་ཆ་དོན་གསུམ་ལས་མི་སོ་སོའི་
 བྱེད་འགོག་རྒྱས་པ་མཐོར་འདེགས་བྱ་ཐབས་འདི་ཅམ་སྒྲི་
 སྤྱོད་མིག་ཐུའི་རྒྱལ་ནང་ཆོན་རིག་མཁས་པས་རྟོག་གསར་སྒྲི་
 ཆོད་གྱི་རྒྱས་མངའ་ལྟར་ན་ནད་དུག་འདི་འགོས་སྒྲི་བའི་མི་
 ཆོགས་[易感人群]དང་ནད་འགོག་རྒྱས་པའི་དབར་ལ་དེ་
 ཅམ་གྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཐབ་གཅིག་མེད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་
 ཡིན་ཏེ་རྒྱ་མཚན་ནི་ནད་འདི་བཞིན་ཆོན་དར་གཞིན་གསུམ་
 ཆོད་མར་བྱུང་སྤྱིད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བཞོད། ③ འོན་ཀྱང་ནད་
 ཐོག་དངོས་གྱི་རྒྱུད་བྱུང་བ་ལྟར་ན་ན་ཆོད་མ་སྐྱོན་པའི་བྱིས་
 པ་དང་། བྱེད་སྤྱོད་ཐུག་འགྲོ་བའི་ཆས་པོའི་རིགས། དེ་
 མིན་གཅིན་སྤྱི་ཟ་བྱ་དང་། སྒྲི་གཅོང་། ཨེ་ཐོ་ནད་པ་ལ་
 སོགས་ཏེ་ལྟན་ཕྱེས་གྱི་ནད་འགོག་རྒྱས་པ་ཞན་པའི་མི་ཆོགས་
 ལ་ནད་འདི་ཐོག་ཆོན་ཆོད་ཐབས་སྤྱི་བ་དང་འཆི་ཆོད་ཏེ་ཅང་
 མཐོ་བའི་བྱུང་ཆོས་ཡོད་པས་དེ་ནི་རྟོག་གསར་སྒྲི་ཆོད་དང་
 མིའི་ནད་འགོག་རྒྱས་པའི་དབར་ལ་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་དམ་ཐབ་
 ཡོད་པས་ཡིན། དེས་ན་རྟོག་གསར་ནད་དུག་གསོད་ཐུབ་པའི་
 གདོང་ལྡན་གྱི་སྐྱེན་གསར་ཞིག་མ་ཐོན་བར་དུ་མི་རྣམས་ཀྱིས་
 རང་སོ་སོའི་ནད་འགོག་རྒྱས་པ་མཐོར་འདེགས་གང་ལེགས་
 གཏོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་མངོན་ནོ།

བཞི་པ། བྱེད་འགོག་རྒྱས་པའི་རིམ་འཛིན་
 དང་ནད་འགོག་རྒྱས་པ་མཐོར་འདེགས་གཏོང་
 ཐབས་མདོར་བཏུན་པ།

དེ་ཡང་ནད་འགོག་[免疫]ཞེས་པ་སོགས་ཀྱང་གོའི་
 མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ནད་འགོག་རིགས་ཀྱི་སྐྱེར་

བ་《免疫类方》ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ནང་ཐོན་པའི་ཁྱད་
 ལྷགས་གསེང་གི་ཐ་སྟངས་གཅིག་ཡིན་ཞིང་དོན་དུ་རིམ་མཐུང་
 སེལ་བ་[免除疫病] ཞེས་པ་ལ་གོ་བ་ཡིན་འདུག^① དེང་
 རབས་གསེང་གི་ལྟར་ན་ནང་འགོག་རྩ་ལ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་
 རང་སྟོབས་ཀྱི་འགོག་སྤྱང་བྱེད་པའི་མ་ལག་གམ་རྩ་ལ་ལ་གོ་
 དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་ཕྱང་ཁམས་ཀྱིས་རང་སྟོབས་ལ་བརྟེན་
 བྱས་ནང་དུག་དང་ནང་འབྲེལ་སྐྱེས་(ཕྱི་རིལ་ནས་བྱུང་བའི་
 ལྷས་འཛུལ་དངོས་པོའི་རིགས་ནང་དུག་དང་ནང་འབྲེལ་
 སྐྱེས་)དཔྱེད་འབྱེད་དང་དེ་གསོད་པར་བྱེད་པ། དེ་མིན་ལྷས་
 རྟེན་གྱི་སྤྱང་ཞུས་སྤོང་བ་དང་། འཆི་བ། རོ་བོ་འཁྱར་བའི་
 རིགས་མེད་པར་བཟོ་བ། སྒྲིབ་ཀྱི་འཕོ་འཁྱར་བྱུང་བའི་སྤྱང་
 ཕྱང་དང་ནང་དུག་འགོས་པའི་སྤྱང་སྐྱེས་སྐྱེས་སྤྱང་དཔྱེད་
 འབྱེད་དང་དེ་མེད་པར་བཟོ་བའི་རྩ་ལ་དང་ལྟན་པ་ཞིག་
 ཡིན་ཞེ། མདོར་ན་དེ་ནི་མིའི་ཕྱང་ཁམས་ཀྱིས་རང་གི་ལྷས་
 རྟེན་གྱི་ལྷས་འཛུལ་དངོས་པོ་དཔྱེད་འབྱེད་དང་བྱིར་འབྱེད་བྱེད་
 པའི་སྤྱང་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད། [免疫力
 是人体自身的防御机制,是人体识别和消灭外来侵入的任何异物(病毒、细菌等),处理衰老、损伤、死亡、变性的自身细胞,以及识别和处理体内突变细胞
 和病毒感染细胞的能力,是人体识别和排除"异己"的生理反应]^② གལ་ཏེ་མི་ནམས་ཀྱི་ནང་འགོག་རྩ་ལ་
 ཉམས་ཞན་དུ་སྤོང་ན་ལྷས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱང་པ་དང་། ཕྱངས་
 ཞན་པ། རྟེན་སྟོབས་མེད་པ། ལྷས་ངལ་བ། གཞི་ཡིར་བ་
 སྐྱེས་ཀྱི་མདོན་ཚུལ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ཡང་ཕྱི་ལྷགས་གསེང་གི་ལྟར་ན་ནང་འགོག་མ་ལག་
 [免疫系统]ནི་ཐུག་ཀྱང་པ་གཅིག་རང་མ་ཡིན་པར་མཆེར་
 པ་དང་། མེན་བྱ། ཀླད་གཤེད་མེན་བྱ། ལྷ་མ་དྲང་སྤྱང་
 སྐྱེས་ནང་འགོག་རྩ་ལ་ལྟན་པའི་ཕྱང་བྱུང་[器官] དང་།

ཁྱག་རིལ་དཀར་པོ་དང་། ཁྱག་པང་ལེབ་རྩུང་[血小板]
 སྐྱེས་ནང་འགོག་རྩ་ལ་ལྟན་པའི་སྤྱང་[细胞]། འབྲེལ་
 སྤྱུན་ཐུག་[溶菌酶] དང་། ཁྱག་རིལ་དཀར་པོའི་སྤྱུན་
 ཐུག་[白细胞介素] ནང་འགོག་སྤྱི་དཀར་ཐུག་[免疫
 球蛋白] སྐྱེས་ནང་འགོག་རྩ་ལ་སྤྱུན་ཐུག་དེ་དག་ལས་བྱུང་
 པ་ཡིན་འདུག །^③ དེ་དག་ནི་རང་ལྷགས་གསེང་གི་ལྟར་ན་
 མཁྱིས་པ་འབྱེད་དང་། རྩུང་མེ་མཉམ་པ་དང་ཀུན་ལྷག་
 བྱེད་གསུམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷས་ཀྱི་ཕྱི་ཤ་པགས་ནང་དོན་
 རྟོན་ཀྱན་ལ་ཁྱབ་པའི་མེ་དྲོད་དང་གནོད་མེད་བདེ་བར་གནས་
 པའི་རྩ་ལ་ཕྱག་སྐྱེས་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན། དེ་དག་ལ་ལྷས་
 ཀྱི་ཕྱངས་དང་སྟོབས་འཕེལ་ཞིང་ནང་མེད་པ་དང་ཚོ་ཕྱན་རིང་
 དུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་རྩ་ལ་དང་ལྟན་པ་དཔེར་ན་རྩུང་
 ལས། མེ་དྲོད་དེ་ནི་ཟས་གང་ལྷས་ཕྱངས་མཐུངས། སྟོབས་
 རྩ་ལ་ཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ལ་ཏེ། མ་ལྷ་དྲངས་སྐྱེས་
 རྩ་ལ་པ་མི་འཁྱར་བྱིས། ཟས་སྒྲིམ་སྤྱིང་ལམ་ལང་ལ་དྲོ་བ་
 ཡིས། འབད་དེ་མེ་དྲོད་བསྐྱང་བར་གནས་གྱུར་ན། ལྷས་
 ཀྱི་སྟོབས་དང་ཚོན་གནས་པར་གྱུར། ཞེས་དང་། དྲངས་མ་
 ཉེར་འཕེལ་སྒྲིམ་བྱ་གྱེ། ཟས་དང་སྤྱིང་ལམ་མི་མཐུན་
 བསྐྱེན་པ་ཡིས། ལྷ་གཤི་རྩ་ལ་གནོད་པས་ནང་སྤྱིང་ལ། མང་
 འབྱུང་འགགས་དང་གཞན་འགྲོ་འབྱུག་པར་བྱེད། གནོད་
 མེད་བྱ་ག་དག་པས་བདེ་བར་འབྱུར། ^④ཞེས་སྐྱེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ན།

འོན་ནང་འགོག་རྩ་ལ་མཐོར་འདེགས་བྱ་ཐབས་ཀྱི་
 ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་གང་དག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཞིབ་འཇུག་
 པས་གསལ་བྲགས་བྱས་པ་ལྟར་ན། 1 ཚུལ་བཅག་རན་པར་
 བྱེད་པ་དང་། 2 གཞི་དུས་སྤྱི་ལོག་པ། 3 ཁ་ཟས་ཚུལ་
 བཞིན་བསྐྱེན་པ། 4 སེམས་བག་ཡངས་ཤིང་སྤྱིང་ལྟན་པ།
 5 ཐ་མ་ཁ་དང་ཆང་རག་གཙོད་པ། 6 ནང་འགོག་རྩ་ལ་

མཐོར་འདེགས་སྒྲིབ་ཐུན་ཐེང་སྒྲིབ་པ་བཅས་ནམ་པ་རྒྱག་ཡོད་
 པ་ལས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་གང་དེར་མེ་ཐོན་དུག་སོགས་ནད་འགོག་
 རུས་པ་ཉམས་པའི་ནད་མེད་ན་ཐབས་ལམ་རྒྱག་པ་ཉེ་ནད་
 འགོག་རུས་པ་མཐོར་འདེགས་གཏོང་བའི་སྒྲིབ་ཐུན་ཐེང་སྒྲིབ་ན་
 མི་འཚོ་གསུངས་ཀྱང་ད་མེད་སྒྲིབ་ཏོག་གསར་སྒྲིབ་ཆོད་ལྟ་
 གོ་ལ་ཕྱི་ལ་པོའི་མི་ནམས་འཇིགས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ནད་
 རིགས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱང་ཆོ་ཆོང་མས་གོང་གསལ་ཐབས་ལམ་
 ཆོང་མར་མི་འབད་པ་ནི་ཅད་མེད་སྟུང་།

**ལྔ་པ། ཐོན་སྒྲིབ་རིན་ཆེན་རིལ་བུའི་རིམས་
 ནད་འགོག་བཅོས་ཀྱི་ལན་རུས་བཤད་པ།**

གོང་དུ་ས་བཅད་ཆོང་མའི་ནད་ནད་དུག་རང་བཞིན་
 གི་ནད་རིགས་སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ཐོང་སྒྲིབ་ཏོག་གསར་སྒྲིབ་ཆོད་
 དང་མའི་ནད་འགོག་རུས་པའི་དབར་གྱི་བྲལ་དུ་མེད་པའི་
 འབྲེལ་བ་ཞིག་གསལ་འབྲེལ་བྱས་ཟིན་པ་ཡིན་ལ་ནད་དུག་རང་
 བཞིན་གྱི་རིམས་ནད་འགོག་བཅོས་ལའང་བྱ་ཐབས་གཙོ་བོ་
 ཞིག་ནི་མའི་ནད་འགོག་རུས་པ་མཐོར་འདེགས་གཏོང་རྒྱ་དེ་
 ཡིན་པ་གདོན་མི་བླ། དེས་ན་ཐོན་སྒྲིབ་རིན་ཆེན་རིགས་ཀྱི་
 རིམས་ནད་འགོག་བཅོས་ཀྱི་རུས་པ་ཐོན་སྒྲིབ་དེའང་རིན་ཆེན་
 རིལ་བུས་མའི་ནད་འགོག་རུས་པ་མཐོར་འདེགས་ཅི་ལྟར་
 གཏོང་བྱུང་མིན་ཐད་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱ་དེ་ཡིན། དེའང་
 གཤམ་དུ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་། ནད་ཐོག་ལག་ལེན།
 དེང་རབས་ཆོན་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་གསུམ་གྱིས་ཐོག་ནས་འབྲེལ་
 བཞིན་བྱེད་པ་ལ།

དེའང་མན་ངག་བྱེ་བ་རིང་བསྐྱེལ་པོད་རྒྱང་རབ་
 འབྲམས་གསལ་བའི་སྒྲིབ་ཐེ་ལས། རིན་ཆེན་རིལ་ནག་ཆེན་པོ་
 ཞིག་བྱེ་ལྟེ་ ཡོན་ཏན་བཞིན་གྱིས་མི་ལང་བ་དང་ལྡན་པས་
 བཞེན་ན་ནད་མེད་པ་ལ་སྤང་བའི་མཆོག་དུ་འགྱུར་ཏེ། མི་ཆོ་
 འདིའི་དུག་རིགས་ཐུབ། འབྲུགས་ཆོད་དང་སྤྱིངས་ཆོད་

སོགས་གཞན་གྱིས་གསོ་དཀའ་བའི་ནད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲིབ་
 བ་འདིས་མི་སེལ་བ་འགའ་ཡང་མེད།^⑧ ཅེས་དང་། སྒྲིབ་སྒྲིབ་
 རུས་པ་སྒྲིགས་བཟུས་པན་བདེའི་ལེགས་བཤད་ལས། ནད་
 མེད་ལའང་བཅུད་ལེན་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །རྒྱས་ཀ་སྒྲིབ་ལས་
 སྒྲིབས་རུས་པ་དང་། །ལུས་ལམས་བདེ་ལ་གདོང་མདངས་
 རུས་པར་བྱེད། །འགོས་ནད་ཀྱང་སོགས་པན་ཡོན་མཐའ་
 ཡས་ཤིང་། བྱད་པར་དདུལ་རྒྱ་བཙོ་བཀྲ་ཆེན་པོ་སོགས།
 རིན་ཆེན་རིགས་ཀྱི་རུས་པ་བཞིན་མི་ལངས།^⑨ ཅེས་དང་།
 བྱད་པར་དུ་རིན་ཆེན་རིལ་བུའི་ནད་གི་གཙོ་བོའི་སྒྲིབ་བ་
 དདུལ་རྒྱ་བཙོ་བཀྲ་ཆེན་མོ་བདུད་ཅི་བཅུད་ཀྱི་རུས་པའི་རུས་
 པ་ལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པས། དུག་དང་ལྷལ་བའི་བཅུད་རུས་
 འདིས། །དབང་གསལ་ཆོད་དང་ལུས་བྱངས་འཕེལ། །རྒྱས་སྒྲིབ་
 འགལ་རྒྱུན་མཐའ་དག་སྤང་། །གདུག་ཅིང་གསོ་དཀའི་ནད་
 ནམས་འཛོམས།^⑩ ཞེས་པ་སོགས་མདོར་ན་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་
 སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་སྒྲུབ་རིན་ཆེན་རིལ་བུའི་སྒྲིབ་བའི་ནད་ཆོད་ལྡན་གྱི་
 བདུད་ཅི་དར་ལ་ཀན་ལ་ལུས་ཀྱི་བཅུད་ལེན་དང་། བྱངས་
 སྒྲིབས་འཕེལ་བའི་རུས་པ་ཉེ་གོང་གསལ་ནད་འགོག་རུས་པ་
 ཉམས་ཞན་དུ་སོང་བའི་ནད་རྒྱགས་ལུས་ཀྱི་སྒྲིབས་རྒྱད་པ་
 དང་། བྱངས་ཞན་པ། སྒྲིབ་སྒྲིབས་མེད་པ། ལུས་ངལ་བ།
 གཉིད་ཡེར་བ་སོགས་ཀྱི་མདོན་སྒྲིབ་དག་ཞི་བུའི་རུས་པ་
 ཡོད་པ་ཆོད་ལྡན་གྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་དེ་ནི་དེང་རབས་
 གསོ་རིག་པས་བཞིན་པའི་ནད་ལེགས་རུས་པ་མཐོར་འདེགས་
 ཀྱི་རུས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་མཚན་ནི་འགྲོ་བ་གང་ཞིག་རིན་
 ཆེན་དེ་རིགས་བཞེན་ན་ལུས་བྱངས་བདུན་གྱི་སྒྲིབས་འཕེལ་
 ཞིང་དབང་པོ་དོན་སྒྲིབ་དང་བཅས་པའི་བཅུད་ཉམས་པ་སྤར་
 གསོས་ནས་གནས་སྐབས་ལུས་ལ་ནད་མེད་ཅིང་ཆོ་ལི་འཕེན་པ་
 རིང་དུ་བསྐྱིང་རུས་པས་སྟེ། དེ་དག་ནི་རིན་ཆེན་རིལ་བུར་
 ནད་འགོག་རུས་པ་མཐོར་འདེགས་གཏོང་བའི་རུས་ལྡན་པ་

རིག་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་བྱུང་བྱེད་ཅིན་ཡིན།

གཉིས་ནས་མིག་ལྔ་རིན་ཆེན་རིལ་བྱ་ཉ་སྟོང་བརྒྱད་
སྐུ་སྐྱེས་ཆོས་བཟང་དང་། རང་གི་སྤྱི་གཞུང་སྐུ་སྐྱེས་ལ་བསྟེན་
མ་ལན་ཆོད་དང་། རྟོག་རབས་ཆོས་བཟང་ཆེ་དར་ཡ་ཀན་གྱི་
སྤྱི་བ་ལྟན་པའི་གཞིན་པོ་བསྟེན་མ་ལན་ལ་ལོ་འཁོར་མོར་ཆོས་
རིམས་སྐུ་སྐྱེས་འགོས་ནད་ཀྱི་རིགས་འབྱུང་དཀའ་བ་དང་ཆོ་
བསྟེན་བའི་རྩིས་པ་ཡོད་པ་དོན་དངོས་འཆོ་བའི་ནད་ར་སྤྱོད་
བྱས་ཡོད་པས་དེ་ནི་ནད་ཐོག་ལག་ལེན་དངོས་ནད་སྤྱོད་རིགས་
དེ་དག་ལ་ནད་འགོག་རྩིས་པ་མཐོར་འདེགས་གཏོང་བའི་རྩིས་
པ་ལྟན་ཡོད་པ་མཆོན་བྱུང་།

གསུམ་ནས་ཉེ་བའི་ལོའི་ནད་འཇར་པན་རྒྱལ་ཁབ་དང་
ཀྲང་གི་ཤི་ཤི་ཅིང་དང་ཁྱེད་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་རྒྱལ་ནད་གི་ཆོན་རིག་
ཞིབ་འཇུག་ཆོན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་དདུལ་རྒྱ་བཅོ་བཟུ་ཆོན་
མོའི་ཕན་རྩིས་དང་བདེ་འཇགས་རང་བཞིན་ལ་དེང་རབས་
ཆོན་ཞིབ་ཐབས་ལམ་ལ་བཞེན་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་ལྟར་ན་
བཅོ་ཆོན་ཉེར་བའི་བྱི་བ་ལྷ་མདངས་ལེགས་པ་དང་། ལྷས་
སྟོབས་ཆེ་བ། སྟོབས་བྱགས་ལེགས་པ། ནད་དུག་ལྟན་པའི་
སྤྱོད་ཁབ་བཟང་ཆོ་བཅོ་ཆོན་མ་ཉེར་བའི་བྱི་བ་དང་བལྟར་ན་
ནད་དུག་གིས་ནད་མནར་དཀའ་བ་སྐུ་སྐྱེས་བྱུང་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་
པ་གསལ་གྲགས་བྱས་འདུག་པ་^① དེ་ནི་དེང་རབས་ཆོན་རིག་

ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་ལས་བདུད་ཆེ་དར་ཡ་ཀན་གྱིས་མོའི་
ནད་འགོག་རྩིས་པ་མཐོར་འདེགས་གཏོང་བའི་རྩིས་པ་ལྟན་པ་
ར་སྤྱོད་བྱུང་བ་ལྟངས་མཆོན་ཡིན། །

རྒྱུ་མཆོན་དེ་དག་གིས་བྱི་བ་རིན་ཆེན་རིལ་བྱ་གཞིན་
པོ་གཙོ་བོར་བྱུར་པའི་བོད་སྤྱོད་རིན་ཆེན་དེ་དག་ལ་ནད་
འགོག་རྩིས་པ་མཐོར་འདེགས་སུ་གཏོང་བའི་ཐབས་ལམ་ལ་
བཞེན་ནས་རིམས་ནད་འགོག་བཅོས་ཀྱི་རྩིས་པ་ལེགས་པོ་ལྟན་
ཡོད་པ་ཁ་ཆོན་གཙོ་བོ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་ནད་འགོག་རྩིས་པ་མཐོར་འདེགས་གཏོང་བའི་
ཐབས་ལམ་ལ་བཞེན་ནས་རིན་ཆེན་རིལ་བྱར་རིམས་ནད་
འགོག་བཅོས་བྱུང་བ་ནི་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱོད་ཀྱི་རྩིས་པ་བྱུར་ཅིན་
ཞིག་དེང་རབས་གསེར་གྱི་གཞུང་གིས་འབྲེལ་བཞེད་བྱས་པ་
ཅིན་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་རྒྱུ་པའི་རྩིས་པ་དཔེར་ན་གསེར་གྱིས་ཆོ་
རིང་ཆས་སྤྱད་བྱིག་དུག་སེལ། ཞེས་པ་དང་། ཆོན་རིག་པས་
ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་ལྟར་ན་བཅོ་ཐལ་ལ་གཉན་འཛོམས་[抗炎]
] ཀྱི་རྩིས་པ་ལྟན་པ་སྐུ་སྐྱེས་རིམས་ནད་འགོག་བཅོས་དང་ནད་
མེད་ཆོ་ལྟན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་ལ་རིན་ཆེན་རིལ་བྱར་
རྩིས་པ་དཔལ་ཀྱི་མེད་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་དེང་རབས་གསེར་གྱི་
གིས་ར་སྤྱོད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདིར་ཡིག་ཆོགས་ལ་འཇིགས་ནས་
རྒྱས་སྤྱོད་མ་བྱས་སོ། །

དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

- ① གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། རྒྱུད་བཞི། [M] བོད་རྫོང་སྐོར་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1982ལོར་པར། ཤོག་ངོས་ 264
- ② བོད་རང་རྫོང་རྫོང་ས་བོད་ལྷགས་གསེར་གྱི་པའི་རྟོག་དབྱིབས་ནད་དུག་གསར་པའི་སྤྱོད་ཆོད་ནད་ཀྱི་འགོག་བཅོས་རྩིས་གཞི། (ཆོད་སྤེལ་ཐོངས་
གཉིས་པ།) བོད་རང་རྫོང་རྫོང་ས་བོད་སྤྱོད་དོན་ཚུལ་ནས་འབྲེལ་སྤེལ།
- ③ 新型冠状病毒肺炎诊疗方案(试行第七版)国家卫生健康委办公厅印发
- ④ 病理生理学(第8版) 十二五普通高等教育本科国家级规划教材

- ⑤预防医学(第六版) 本科临床 十二五规划教材 P182
- ⑥病理生理学(第8版) 十二五普通高等教育本科国家级规划教材 P56
- ⑦ གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། རྒྱུད་བཞི། [M] བོད་སྐད་སྐོར་གསལ་དང་ཞིབ་འཇུག། 1982ལོར་པར། ཤོག་ངོས། 68
- ⑧ བྱུང་མཁའ་མཉམ་ཉིད་ཇི་ཇི། མཚན་གཞུང་བ་རིང་བསྐྱེ། [M]མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང། 2006.6 ཤོག་ངོས། 293
- ⑨ མཁུན་རབ་ཞོར་བུ། མཚན་རྒྱུར་རྒྱུས་པ་ཕྱོགས་བཅུས་མཚན་བདེའི་ལེགས་བཤད།
- ⑩ དགའ་བའི་ཇི་ཇི། འབྲུངས་དཔེ་དྲི་མེད་ཤེས་བྱ་མེས་པོ། [M] མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང། 2007.12 ཤོག་ངོས། 47
- ⑪蒋婀娜, 张春光, 王建华, 李中港, 程芳, 薛霞, 刘兆平等,藏药“佐太”主要药学研究 [J]《时珍国医国药》2009年第8期
- 黄海波,王奇志,王新为,冯煦,孙浩,李文雅,王鸣等藏药左太的研究进展 [J]《中国中药杂志》2013.8.38. 16
- 陈忠杰 朴香兰 李文虎 吴可仲 蓝高武 崔箭 等藏药“佐塔”对果蝇寿命的影响[J]《时珍国医国药》,2011,22,422

ཚུམ་ཐུག་འགན་འཁུར་བ། གཡུ་ཐོར།

A Preliminary Study on the Mechanism of Tibetan Medicine Jewelry Pill Drangjor Against Plague: A Comparative Study Between Tibetan and Modern Medicine

Qu ni bian ba

Abstract: According to modern medical theory, infectious diseases are caused by viruses, bacteria, rickettsia, fungi, spirochetes, protozoa, and other pathogens. When the body's self-immunity declines, infectious diseases would transmit through humans to humans, animals to animals or humans to animals. Immunity is the body's own defense mechanism, which recognizes and eliminates any foreign objects (viruses, bacteria, etc.) Jewelry Pill Drangjor has the effect of preventing plague, which is recorded in texts of Tibetan medicine. Recently relevant research departments have further confirmed that many of the ingredients in Jewelry Pill Drangjor have the effect of improving human immunity through modern scientific and technological means. In this paper, combined with modern medical theory, it further elaborates the mechanism of Jewelry Pill Drangjor in the prevention of infectious diseases.

Keywords: immunity, Jewelry Pill Drangjor, the prevention of infectious diseases